

NAGRADA SLAVKA GRUMA 2023:

Anja Novak Anjuta: *Tekst telesa*

Tekst telesa je izrazito sodobno besedilo, ki deluje sveže tako po temi, ki jo obravnava, kot po načinu, kako to počne. Besedilo je neposredno in inteligentno, kompleksno, problemsko in politično, mestoma pa tudi duhovito in poetično. V postdramsko tkivo vpisuje neodramske elemente, denimo pripoved, s tem pa sledi usmeritvi dramske pisave, kakršna se vzpostavlja po postdramskem obdobju. Pripoved je pri tem treba razumeti povsem dobesedno. Glavni protagonist besedila je namreč telo ali, bolje rečeno, drama in morda kar performans tega telesa, saj ta s svojimi simptomi in boleznimi – "z ostrimi členki, izklesanimi rebri, rdečimi ranami na želodcu, uničenimi jetri itn." – kot nekakšen medij pripoveduje zgodbo o okolju, v katerem biva, in o odnosih, ki jim (posredno ali neposredno) pripada. To telo je žensko telo, poleg tega pa tudi telo treh generacij in s tem telo več časov: telo babice, ki obravnava vprašanje ženskega užitka in problematizira vlogo žensk v okolju, ki jih reducira le na reproduktivno funkcijo dojenja in rojevanja, telo mame, ki je spolno zlorabljen, in telo deklice, ki trpi za anoreksijo. To telo je torej bolno telo, toda bolezen je, kot piše v besedilu, "le zdrav odziv telesa na bolno okolje". Zato je to telo tudi politizirano telo, kajti "osebno je politično" – vzroka za bolezen ne gre iskati v posamezniku, v njegovem notranjem ustroju, pač pa v nasilju zunanjega okolja, ki je strukturirano v prevladujočih družbenih razmerjih, v hierarhiji in dinamiki moči med spoloma, v reaktivnih in represivnih mikropolitikah, v nenehnih poskusih degradacije življenja itn. Telo je torej prazna stran, platno, na katero se od zunaj postopoma, a grobo nanašajo podobe, okolje se nasilno vpisuje vanj, saj telo vse vidi in sliši – in če o tem tisti, ki mu telo pripada, ne govori, prej ali slej o tem začne govoriti telo samo, um sicer lahko reče, da je vse v redu, a telo kriči, vse dokler se ne zvrne, pade po tleh in kolapsira. Besedilo torej namiguje, da je treba govoriti, preden spregovori telo, a hkrati je treba branje besedila razumeti tudi povsem dobesedno – kot spodbudo k pozornosti, k čuječemu branju nas obdajajočih pa tudi naših lastnih tekstov teles.